

сплачує працівникові за роботу, яку виконано або має бути виконано. З позиції найманого працівника, заробітна плата – це основна частина його трудового доходу, який він отримує в результаті реалізації здатності до праці і який має забезпечити об'єктивно необхідне відтворення робочої сили. З позицій підприємця, заробітна плата – це елемент витрат виробництва і водночас головний чинник забезпечення матеріальної зацікавленості працівників у досягненні високих кінцевих результатів праці» [2, с. 274].

Отже, заробітна плата є складною економічною категорією. Організація заробітної плати передбачає її форми, системи, які забезпечують взаємозв'язок між заробітною платою та її результатами. Процес нарахування заробітної плати є складним та трудомістким через безліч законодавчо регульованих видів нарахувань і утримань, які постійно змінюються.

Література:

1. Березицька К.Ф. Аналіз сучасних систем оплати праці в зарубіжних країнах. *Управління розвитком*. 2011. № 8 (105). С. 30-31.
2. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини : підручник. К.: Знання, 2009. 390 с.
3. Дубовська О.В. Теоретичні засади заробітної плати як соціально-економічної категорії та її специфіка у галузі освіти. URL: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.1/110.pdf>. (дата звернення: 15.11.2024)
4. Калина А.В. Економіка праці. МАУП. 2009. 272 с.
5. Колот А.М. Методологічні аспекти розвитку теорії розподільчих відносин URL: http://ief.org.ua/Arjiv_ET/Kolot408.pdf (дата звернення: 15.11.2024)
6. Маркевич А.Є. Економічний зміст та підходи до поняття «заробітна плата». *Ефективна економіка*. 2015. № 2.
7. Мочерний С.В. Економічна енциклопедія. у 3-х т. Т. 1 ; Редкол.: С.В. Мочерний. К.: Вид-во «Академія», 2008. 864 с.
8. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення: 15.11.2024)

УДК 657.1:65.011.1

Потривасєва Наталя

докторка економічних наук, професорка
професорка кафедри обліку і оподаткування

Палєєв Артем

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ АУТСОРСИНГ В УПРАВЛІННІ КОМПЛАЄНС-ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Актуальність дослідження зумовлена тим, що ефективне дотримання нормативних вимог та стандартів вимагає високого рівня спеціалізованих знань та ресурсів. Бухгалтерський аутсорсинг дозволяє компаніям зосередитися на

своїх основних процесах і при цьому забезпечувати відповідність вимогам комплаєнсу, що знижує ризики та підвищує прозорість фінансової звітності.

Термін «комплаєнс» походить від англійського compliance, що перекладається як «дотримання» або «відповідність». Ця концепція охоплює широкий спектр управлінських практик, спрямованих на підтримку прозорості, законності та етичності бізнес-процесів. Комплаєнс включає управління конфліктами інтересів, формування відповідального підходу до взаємодії з клієнтами та дотримання високих стандартів у наданні консультаційних послуг.

Поняття «комплаєнс» вперше з'явилося на початку XX століття в США. У 1931 році було створено організацію Bureau of Chemistry, яка згодом стала відомою як Food and Drug Administration (FDA). Її основна діяльність була зосереджена на регулюванні фармацевтичної та харчової галузей. Саме в межах цієї організації були розроблені перші правила дотримання стандартів, які стали основою для сучасного розуміння комплаєнсу.

На сьогодні комплаєнс є невід'ємним елементом корпоративного управління, забезпечуючи дотримання норм і стандартів, зокрема в таких сферах, як антикорупційна діяльність, фінансовий контроль та захист прав споживачів. Визначення, надане Міжнародною асоціацією комплаєнсу (International Compliance Association), підкреслює, що комплаєнс – це здатність організації діяти відповідно до встановлених правил, норм і внутрішніх стандартів.

Комплаєнс визначається як сукупність заходів і внутрішніх процесів, спрямованих на адаптацію господарської діяльності підприємства до зовнішніх і внутрішніх нормативних вимог. Так, С.Дж. Гріффіт трактує комплаєнс як механізм, що дозволяє бізнесу узгоджувати свою поведінку з установленими нормами [1].

Н.В. Москаленко трактує «комплаєнс» як систему управління ризиками, спрямовану на дотримання законодавчих і етичних норм, а також принципів, що регулюють правовідносини. Це забезпечує належні стандарти поведінки на ринку та підтримку іміджу організації [2, с. 108].

Таким чином, комплаєнс є не лише механізмом забезпечення відповідності нормам, але й стратегічним інструментом управління, спрямованим на зниження ризиків і зміцнення позицій підприємства на ринку. Комплаєнс можна визначити як системний підхід до регулювання діяльності підприємства, що забезпечує її відповідність нормативним вимогам, мінімізує ризики та сприяє довгостроковій стабільності й ефективності бізнесу.

В Україні впровадження комплаєнс-діяльності лише починає набирати оберти, проте його актуальність важко переоцінити. Сучасні виклики вимагають від підприємств не лише економічної ефективності, а й дотримання принципів етики та відповідальності у бізнесі. Наявність ефективної комплаєнс-системи дозволяє уникати потенційних ризиків, підвищувати репутацію компанії та посилювати довіру з боку партнерів і клієнтів. Таким чином, комплаєнс не просто адаптує діяльність підприємства до правових норм, а й стає стратегічним інструментом, що допомагає формувати довгострокову

стабільність і конкурентні переваги на ринку.

Бухгалтерський аутсорсинг і управління комплаєнс-діяльністю тісно пов'язані між собою через спільну мету – забезпечення фінансової прозорості, дотримання нормативних вимог та ефективне управління ризиками. Однією з основних функцій комплаєнсу є забезпечення відповідності діяльності компанії законодавчим нормам, стандартам і внутрішнім політикам. В цьому контексті бухгалтерський аутсорсинг стає важливим інструментом, що надає необхідну експертну підтримку в підготовці фінансової звітності, яка відповідає як місцевим, так і міжнародним стандартам. Аутсорсинг бухгалтерських послуг розглядається як інструмент для підвищення ефективності управління підприємством. У контексті управління комплаєнс-діяльністю, цей підхід є важливим для забезпечення відповідності нормативним вимогам та мінімізації ризиків [3, с. 21].

Передача бухгалтерських функцій на аутсорсинг дозволяє підприємствам зосередитися на основних бізнес-процесах, забезпечуючи дотримання фінансових та податкових норм. Це знижує ймовірність помилок у фінансовій звітності, які можуть призвести до порушень законодавства. Аутсорсинг сприяє кращому управлінню ризиками, адже зовнішні постачальники мають глибоке розуміння нормативного середовища і застосовують передові методи для забезпечення відповідності законодавчим вимогам. Це допомагає мінімізувати юридичні та фінансові ризики для компанії. Крім того, залучення зовнішніх бухгалтерських фахівців дає змогу зосередитися на стратегічних аспектах управління, використовуючи їхні спеціалізовані знання для адаптації до регуляторних змін. Аутсорсингові провайдери також можуть надавати рекомендації щодо впровадження ефективних систем контролю, які внутрішні команди використовують для підтримки належної системи аудиту. Таким чином, бухгалтерський аутсорсинг є важливим інструментом для підвищення ефективності та забезпечення комплаєнсу, що підтримує стабільність і прозорість бізнесу.

Дослідження демонструють, що бухгалтерський аутсорсинг може значно покращити управління комплаєнсом завдяки оптимізації витрат, підвищенню якості звітності та зниженню ризиків. По-перше, аутсорсинг забезпечує відповідність міжнародним стандартам фінансової звітності (IAS), що особливо корисно для малого та середнього бізнесу. Спеціалізовані провайдери допомагають уникати помилок у документації та відповідати законодавчим вимогам, що зменшує ризики фінансових порушень і штрафів. Це дозволяє підприємствам економити на витратах, пов'язаних з комплаєнсом, і зосереджувати ресурси на розвитку бізнесу [4]. По-друге, використання послуг сторонніх бухгалтерів може знизити ризики непрофесійного обліку, що спрощує процес аудиту. Проте, це вимагає тісної координації між внутрішніми командами та зовнішніми провайдерами, що може впливати на загальний час виконання аудиторських завдань. Незважаючи на ці виклики, ефективне управління ризиками через аутсорсинг дозволяє уникнути потенційних фінансових втрат і правових проблем [4, с. 278]. По-третє, аутсорсинг дає

можливість підприємствам зосередитися на основній діяльності, делегуючи функції, пов'язані з комплаєнсом, стороннім експертам. Це сприяє підвищенню ефективності та продуктивності компанії, оскільки внутрішні ресурси можуть бути спрямовані на стратегічні завдання, які безпосередньо впливають на зростання та розвиток бізнесу [5].

Отже, комплаєнс є стратегічним інструментом для забезпечення стабільності та конкурентних переваг. Бухгалтерський аутсорсинг сприяє ефективному управлінню комплаєнсом, знижуючи ризики та підвищуючи прозорість фінансової звітності. Це допомагає зміцнити репутацію компанії та довіру з боку партнерів і клієнтів. Інтеграція аутсорсингу в систему управління комплаєнсом дозволяє оптимізувати витрати, підвищити ефективність процесів і забезпечити відповідність законодавству, що є основою для стабільного розвитку бізнесу.

Література:

1. Griffith, S.J. (2016). Corporate governance in an era of compliance. *William & Mary Law Review*, 57 (6), 2075-2126. URL: <https://scholarship.law.wm.edu/wmlr/vol57/iss6/4>. (date of access: 24.11.2024)
2. Москаленко Н.В. Теоретичні аспекти запровадження комплаєнс-контролю в Україні. *Економічний вісник. Серія: Фінанси, облік, оподаткування*. 2018. Вип. 2. С. 106-112.
3. Potryvaieva, N., & Palieiev, A. (2023). Accounting outsourcing as a modern effective tool of enterprise management. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*, 27 (3), 18-30. URL: <https://doi.org/10.56407/bs.agrarian/3.2023.18>. (date of access: 24.11.2024)
4. Faitusa, I. (2019). Advantages and disadvantages of outsourcing accounting worldwide and in Latvia. *20th international scientific conference "Economic science for rural development 2019"*. Latvia University of Life Sciences and Technologies. Faculty of Economics and Social Development. URL: <https://doi.org/10.22616/esrd.2019.130>. (date of access: 24.11.2024)
5. Cullinan, C.P., & Zheng, X. (2017). Accounting outsourcing and audit lag. *Managerial Auditing Journal*, 32(3), 276-294. URL: <https://doi.org/10.1108/maj-03-2016-1349> (date of access: 24.11.2024)
6. Tomašević, I., Đurović, S., Abramović, N., Weis, L., & Koval, V. (2023). Factors influencing accounting outsourcing using the transaction cost economics model. *International Journal of Financial Studies*, 11 (2), 61. URL: <https://doi.org/10.3390/ijfs11020061>. (date of access: 24.11.2024)